Parlamentul European
2019-2024

Comisia pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne

2023/2085(INI)

30.11.2023

AVIZ

al Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne

destinat Comisiei pentru afaceri constituționale

referitor la punerea în aplicare a dispozițiilor tratatului privind cetățenia UE (2023/2085(INI))

Raportoare pentru aviz: Beata Kempa

PA_NonLeg

SUGESTII

Comisia pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne recomandă Comisiei pentru afaceri constituționale, care este comisie competentă, includerea următoarelor sugestii în propunerea de rezoluție ce urmează a fi adoptată:

1. constată că în UE există circa 50 de milioane de persoane care aparțin unei minorități lingvistice naționale; constată că Comisia nu a luat nicio măsură legislativă ca răspuns la inițiativa cetățenească europeană „Minority SafePack - un milion de semnături pentru diversitate în Europa”, deși aceasta a fost susținută de marea majoritate a deputaților în PE;

2. constată că dreptul la libertatea de circulație și exercitarea acestuia sunt esențiale pentru cetățenia UE; constată că crearea spațiului Schengen este una dintre cele mai mari realizări ale procesului de integrare europeană și consolidează în mare măsură libertatea de circulație în cadrul UE; ia act de faptul că Consiliul, în concluziile sale din 9 iunie 2011, a confirmat încheierea cu succes a procesului de evaluare a Bulgariei și României și capacitatea tehnică a acestora de a adera la spațiul Schengen;

3. reamintește că, în temeiul tratatelor UE, cetățenia UE este strâns legată și depinde de naționalitatea dintr-un stat membru, acordarea acesteia din urmă fiind de competența exclusivă a fiecărui stat membru; subliniază că nu există nicio altă modalitate de a obține cetățenia UE decât prin obținerea naționalității unui stat membru;

4. consideră că cetățenia UE cuprinde identitatea democratică europeană partajată și comună și drepturile, obligațiile și libertățile specifice aferente acesteia și că exercitarea acestor drepturi consolidează raportul cetățenilor cu UE;

5. reamintește că articolul 20 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) definește cetățenia Uniunii ca fiind bazată pe cetățenia unui stat membru; subliniază importanța aplicării în continuare a acestui sistem, chiar și după eventuale revizuiri viitoare ale tratatului;

6. solicită UE să promoveze adoptarea unei Carte europene a drepturilor digitale, inclusiv a drepturilor aferente cetățeniei digitale, pe baza Declarației europene privind drepturile și principiile digitale pentru deceniul digital;

7. invită Comisia să adopte o nouă comunicare care să clarifice anumite concepte-cheie cuprinse în Directiva 2004/38/CE[1] privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, pentru a oferi statelor membre orientări actualizate care ar putea contribui la îmbunătățirea punerii în aplicare a directivei la nivel național, aducând astfel beneficii cetățenilor UE și membrilor familiilor acestora;

[1] Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE (JO L 158, 30.4.2004, p. 77).

8. invită Comisia să prezinte, fără întârziere, o propunere de actualizare și îmbunătățire a Directivei privind protecția consulară[2], inclusiv prin acordarea unui rol mai activ delegațiilor UE în sprijinirea cetățenilor UE nereprezentați care își au reședința sau călătoresc în afara UE;

9. invită Consiliul și Consiliul European să ia măsurile necesare pentru a se asigura că țărilor care îndeplinesc criteriile tehnice pentru a deveni membre ale spațiului Schengen li se permite aderarea, astfel încât toți cetățenii UE să poată beneficia de libertatea de circulație și să se intensifice sentimentul lor al identității europene;

10. invită Comisia să urmărească în mod activ încheierea de acorduri reciproce privind vizele cu țările terțe și cu statele membre în cauză pentru a asigura egalitatea de tratament și a susține principiul reciprocității vizelor, promovând mobilitatea și drepturile tuturor cetățenilor UE;

11. invită statele membre să informeze cetățenii mobili ai UE, în momentul în care se înregistrează în statul membru de reședință, cu privire la drepturile lor electorale și la procedurile electorale privind alegerile europene și municipale și să le ofere opțiunea de a se înregistra imediat ca alegător;

12. îndeamnă Consiliul să adopte rapid revizuirile Directivei Consiliului privind drepturile electorale ale cetățenilor mobili ai Uniunii la alegerile pentru Parlamentul European[3] și a Directivei Consiliului privind drepturile electorale ale cetățenilor mobili ai Uniunii la alegerile municipale[4], în conformitate cu poziția aprobată de Parlament;

13. subliniază că instituțiile UE ar trebui să încurajeze mai mult conștientizarea, cunoașterea și înțelegerea drepturilor și libertăților care decurg din cetățenia UE și subliniază că există încă deficiențe substanțiale în aplicarea practică a cetățeniei UE; consideră că, pentru a realiza în mod mai eficient potențialul cetățeniei sale, UE ar trebui să ia măsuri pentru a garanta protecția valorilor fondatoare ale UE; reamintește că protecția minorităților, inclusiv a celor naționale și lingvistice, reprezintă o valoare fundamentală și, în același timp, o sarcină importantă pentru Uniunea Europeană;

14. invită statele membre să maximizeze participarea tuturor cetățenilor lor, inclusiv a grupurilor vulnerabile din punct de vedere social, prin consolidarea drepturilor lor electorale prin campanii de sensibilizare, prin încurajarea participării lor la dezbateri publice și prin punerea în aplicare a unor măsuri adecvate, adaptate la procedurile lor naționale de vot, pentru a facilita votul persoanelor care sunt membre ale grupurilor marginalizate, minoritare sau vulnerabile și care se confruntă cu dificultăți în ceea ce privește votul, de exemplu oferind posibilitatea de a alege secțiile de votare și de a utiliza tehnologii, formate și tehnici de asistare; invită, de asemenea, statele membre să

---

[2] Directiva (UE) 2015/637 a Consiliului din 20 aprilie 2015 privind măsurile de coordonare și cooperare pentru facilitarea protecției consulare a cetățenilor nereprezentați ai Uniunii în țările terțe și de abrogare a Deciziei 95/553/CE (JO L 106, 24.4.2015, p. 1).

[3] Propunerea Comisiei de directivă a Consiliului de stabilire a dispozițiilor detaliate de exercitare a dreptului de a vota și de a candida la alegerile pentru Parlamentul European de către cetățenii Uniunii care își au reședința într-un stat membru și care nu sunt resortisanți ai acestuia (COM(2021)0732).

[4] Propunere de directivă a Consiliului de stabilire a dispozițiilor detaliate de exercitare a dreptului de a vota și de a candida la alegerile locale de către cetățenii Uniunii care își au reședința într-un stat membru a cărui cetățenie nu o dețin (COM(2021)0733).

permită persoanelor cu dizabilități, la cererea acestora, să primească asistență în procesul de votare de la o persoană la alegerea lor și să depună eforturi pentru a oferi opțiunea votului prin corespondență și, eventual, să faciliteze în continuare votul fizic anticipat, votul prin procură și votul electronic și online;

15. invită statele membre să adopte măsuri pentru a-și proteja procesele electorale de extremism, răspândirea dezinformării și ingerințe străine;

16. reamintește că dreptul de a participa la viața democratică și obligația de a se garanta luarea deciziilor într-un mod cât mai deschis și cât mai aproape de cetățeni sunt protejate în conformitate cu articolul 10 din Tratatul privind Uniunea Europeană; solicită instituțiilor UE și statelor membre să prevadă timp suficient pentru consultarea publică și transparență și să publice documentele publice în mod proactiv;

17. îndeamnă Consiliul și Comisia să reia negocierile privind revizuirea Regulamentului (CE) nr. 1049/2001[5] cu scopul de a se asigura că cetățenii UE își pot exercita pe deplin dreptul de acces la documente și de a controla instituțiile, organele, oficiile și agențiile UE;

18. invită statele membre să elimine pe deplin programele de acordare a cetățeniei în baza investițiilor și orice alte sisteme sau programe naționale similare care conduc la dobândirea cetățeniei lor și care implică vânzarea directă sau indirectă a cetățeniei UE, deoarece acestea sunt inacceptabile din punct de vedere etic, juridic și economic, sunt în mod inerent incompatibile cu principiul cooperării loiale, subminează însăși conceptul de cetățenie a UE și încalcă principiile și valorile UE; reamintește că aceste sisteme prezintă mai multe riscuri grave în materie de securitate pentru cetățenii Uniunii, cum ar fi cele care decurg din spălarea banilor și corupție; consideră că lipsa unor standarde comune care să reglementeze sistemele de acordare a dreptului de ședere pe baza unei investiții financiare poate prezenta, de asemenea, riscuri în materie de securitate și poate contribui la subminarea integrității Uniunii;

19. denunță faptul că discriminarea din mai multe motive persistă în întreaga UE; reamintește că articolul 21 din Carta drepturilor fundamentale a UE interzice discriminarea bazată pe orice motive precum sexul, rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice, limba, religia sau convingerile, opiniile politice sau de orice altă natură, apartenența la o minoritate națională, averea, nașterea, un handicap, vârsta sau orientarea sexuală; reiterează necesitatea de a combate discriminarea împotriva persoanelor care aparțin grupurilor și minorităților vulnerabile și își reiterează apelul pentru un sistem de protecție cuprinzător al UE care să includă instrumentele de drept internațional existente și să respecte cele mai bune practici dovedite în UE;

20. solicită să se elaboreze un statut al cetățeniei UE, în temeiul articolului 25 din TFUE, care să reunească și să actualizeze drepturile cetățenești existente și să stabilească altele noi; reamintește că atât elaborarea statutului cetățeniei UE, cât și actualizarea acestor noi drepturi ar trebui să se desfășoare în conformitate cu tratatele;

21. solicită includerea unei clauze orizontale a non-discriminării în statutul cetățeniei UE,

[5] Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei (JO L 145, 31.5.2001, p. 43).

ca o garanție suplimentară a egalității în exercitarea drepturilor cetățenești, în vederea asigurării unui nivel uniform de protecție în cadrul Uniunii, în temeiul articolului 19 din TFUE, pentru persoanele care aparțin grupurilor vulnerabile și marginalizate;

22. invită Comisia să ia în considerare aceste propuneri în viitorul raport privind cetățenia UE în 2023 și să ia măsurile necesare pentru a le pune în aplicare urmând procedura prevăzută la articolul 25 din TFUE.

ANEXĂ: ENTITĂȚILE SAU PERSOANELE DE LA CARE RAPORTOAREA PENTRU AVIZ A PRIMIT CONTRIBUȚII

Potrivit articolului 8 din anexa I la Regulamentul de procedură, raportoarea declară că a primit contribuții de la următoarele entități sau persoane pentru întocmirea avizului, înainte de adoptarea acestuia în comisie:

Entitatea și/sau persoana
Raportoarea declară că nu a primit contribuții de la nicio entitate sau persoană.

Lista de mai sus este elaborată sub responsabilitatea exclusivă a raportoarei.

INFORMAȚII PRIVIND ADOPTAREA ÎN COMISIA SESIZATĂ PENTRU AVIZ

Data adoptării	28.11.2023
Rezultatul votului final	+: 48 –: 9 0: 5
Membri titulari prezenți la votul final	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Vladimír Bilčík, Malin Björk, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Annika Bruna, Damien Carême, Clare Daly, Lena Düpont, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Nicolaus Fest, Evin Incir, Sophia in ‘t Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Pina Picierno, Birgit Sippel, Tineke Strik, Annalisa Tardino, Yana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
Membri supleanți prezenți la votul final	Daniel Freund, José Gusmão, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Matjaž Nemec, Janina Ochojska, Jan-Christoph Oetjen, Kostas Papadakis, Silvia Sardone, Paul Tang, Petar Vitanov, Axel Voss, Tomáš Zdechovský
Membri supleanți [articolul 209 alineatul (7)] prezenți la votul final	Mathilde Androuët, Margrete Auken, Traian Băsescu, Tom Berendsen, Jarosław Duda, Rosa Estaràs Ferragut, Pär Holmgren, Andrey Kovatchev, Antonius Manders, Riho Terras

VOT FINAL PRIN APEL NOMINAL
ÎN COMISIA SESIZATĂ PENTRU AVIZ

48	+
PPE	Traian Băsescu, Tom Berendsen, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Jarosław Duda, Lena Düpont, Rosa Estaràs Ferragut, Andrey Kovatchev, Jeroen Lenaers, Antonius Manders, Nadine Morano, Janina Ochojska, Axel Voss, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
S&D	Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Matjaž Nemec, Pina Picierno, Birgit Sippel, Paul Tang, Petar Vitanov, Elena Yoncheva
Renew	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in ‘t Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Jan-Christoph Oetjen, Maite Pagazaurtundúa, Yana Toom
Verts/ALE	Margrete Auken, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Daniel Freund, Pär Holmgren, Tineke Strik
ECR	Patryk Jaki, Assita Kanko, Beata Kempa

9	-
PPE	Rasa Juknevičienė, Riho Terras
ID	Mathilde Androuët, Annika Bruna, Nicolaus Fest, Tom Vandendriessche
The Left	Cornelia Ernst
NI	Kostas Papadakis, Milan Uhrík

5	0
ID	Silvia Sardone, Annalisa Tardino
The Left	Malin Björk, Clare Daly, José Gusmão

Legenda simbolurilor utilizate:
+ : pentru
- : împotrivă
0 : abțineri